

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četr
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 20 L.
Na naročila brez
dopolne naročnine se
ne oziroma.
Odgovorni urednik:
RICHARD OREL.

GORIŠKA STRAŽA

Številka 46.

V Gorici v ponedeljek 11. junija 1923.

Letnik VI.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglaši
se računajo po dogovo
ru in se plačajo naprej.
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Zapisnik dobrot.

Mi jugoslovanski državljanji Italije smo res prava pastorka. Akoravno so nam slovesno zagotovljene »enake pravice in enake dolžnosti«, moramo vendar skoro vsak dan beležiti kako naredbo ali dogodek, ki priča, da oblastva nas ne smatrajo za enakopravne in enakoveljavne. Vse kar se pri nas novega vpelje, reže v naše narodno telo, žali naš narodni ponos in kaže izrazito stremljenje kako nas čimprej »asimilirati«, po naše: poitalijančiti. Če je tako početje vredno štiridesetmilionskega kulturnega naroda, ne bomo preiskovali. Pisali smo mnogo o tem, a gotovi krogi so nam podtikali slabe namene kljub našim opravičenim zahtevam in kljub temu, da nam niso mogli očitati nikakš protidržavnosti. Zato smo se naveličali večnih pritožb in bomo igrali samo vlogo zapisnikarja. Zabeležili bomo samo suhoparna dejstva in prepuščamo javnosti, da si napravi svojo sodbo.

Ministrski svet je sklenil, da se ukinie podprefektura v Tolminu. Ko so zadnjič obrazovali prefekturo v Vidmu, so določili podprefekturi v Tolminu precej obširen delokrog. Ker bi bilo tamošnje domače prebivalstvo najbrže preveč osredotočeno okrog enotne centrale, so razgnali tolminsko podprefekturo na vse vetrove. Sodnijska okraja Bovec in Kobarid so priklopili Čedadu, tolminski sodni okraj pride k Gorici. Cerkno so pri-družili Idriji, ki bo imela podprefekturo. Naše lepe gore, ki so stoletja in stoletja živele in trpele v tesni skupnosti, so na ta način razbite v tri dele.

Vpeljuje se nov volivni red za parlament. Tozadenvi zakonski načrt je min. predsednik Mussolini že predložil državnemu zboru in 2. julija bo prišel v razpravo. Glavno določilo predvidevanega volivnega zakona je, da mora imeti ona stranka, ki ima med ljudstvom večino, v zbornici dvetretjinsko večino, tako da lahko neomejeno vlada. Zato bo po novem zakonu cela država samo eden volivni okraj. Stranki, ki dobi največ glasov, pripade 356 poslancev; vse druge ostale stranke si razdele ostalih 178 mandatov po razmerju glasov. Republikanci, Nemci in najbrže tudi mi Slovenci, bomo ostali pri prihodnjih volitvah najbrže **brez zastopnika** v državnem zboru. Ker je samo eden volivni okraj bodo prišli vsaki italijanski stranki v dobro vsi glasovi, ki jih bodo bodisi na Goriškem ali v Kobiljih ali v Siciliji.

Kake so razmere na sodnih, je znano. Iz same »pravicoljubnosti« smo prišli že tako daleč, da se bo moral Slovenec najbrže posluževati tolmača, če bo govoril s sodnijskim beričem. Kdo bo tolmača plačal, ne ve-mo; berič gotovo ne.

Položaj našega šolstva postaja od dne do dne bolj obopen. Naj nave-demo samo najnovejši slučaj: pred nekaj dnevi so se vršili na sloven-skem učiteljišču v Tolminu vsposobljnostni izpit slovenskega učiteljstva; od 26 kandidatov, ki so se pod-vrgli izpitu, jih je padlo 13. Vzrokov, ki niso v sramoto propadlim, ne bo-mo navajali, ker smo se že zgoraj odrekli vsaki obtožbi, temveč ugotavljamo samo suho dejstvo.

Ali naj nadaljujemo križev pot? Za danes bodi dovolj!

Kaj se godi po svetu?

Zadnji teden je bil zelo bogat na važnih in pomembnih političnih dogodkih. Naj se dotaknemo najprvo sej parlamenta in ministrskega sveta v Rimu. O razdelitvi tolminske podprefekture in o novem volivnem zakonu za državni zbor, govorimo že na uvodnem mestu. Glede znižanja draginje je sklenil ministrski svet, da se odpravi ali zniža uvozna carina za one živilenske potrebščine, ki jih je treba uvažati iz inozemstva. Po tem sklepu je odpravljena carina na zmrznjeno meso, pršut in druge mesne izdelke, slanino in nekatere ribi kot polenovko. Na živo živino je carina znižana od 320 papirnatih lir na 120 lir; tudi še na nekatere druge predmete je carina znatno znižana.

Brezdvorom največ zanimanja je pa vzbudil ministrski predsednik Mussolini, ki je imel v petkovih sejih senata dolg govor, v katerem je razpravljal o vseh važnih vprašanjih zunanjega in notranje politike.

Za gospodarsko obnovo.

Predsednik Mussolini je odločno povdaril, da je usmerjeno delovanje njegove vlade v prvi vrsti za tem, da si pridobi Italija zopet spoštovanje inozemstva. Na mednarodni pariški konferenci so Italiji sicer priznali pokrajine do Brenerja in Snežnika, izključili so jo pa od gospodarskih in kolonialnih pridobitev. Ta pristnost napram Italiji je tlačila in tlači še vedno njen gospodarstvo in treba se bo boriti, da preneha to nesrečno stanje. Gospodarska kriza, ki tlači vso Evropo, ječi pod vprašanjem vojnih odškodnin. Zato stoji Italija na stališču, da je Nemčija v stanu in da mora plačati svoje obvezne. Z Bolgarijo in Ogrsko so bili sklenjeni sporazumi glede načina odplačevanja vojne odškodnine. Za Avstrijo se je zavzela z vso silo pri podpisovanju avstrijskega posojila, ki je predpogoj, da se spravi v red obupni finančni položaj te države.

Red v notranosti.

Glede notranje politike je Mussolini izjavil, da je trdna volja sedanje vlade, da se bori pri delu za doseg s svojega cilja s strogo zakonitimi sredstvi. Ako se bo pa kdo zanašal na to, da je vladna zakonitost počasna, ker se mora držati zakonitih korakov in bo pri tem skušal izkoristiti položaj, bo zadel na neizprosno fašistovsko nezakonitost.

Proti nasprotnikom — brez pardona.

Ob koncu govora je Mussolini zagrozil svojim nasprotnikom in rekel med drugim:

Oktobrska revolucija za nas ni bila brez krvi; zahtevala je desetorce in desetorce mrtvih. In kdo bi bil nam zabranil, da bi v tistih dneh ne bili postopali kot vse druge revolucije? Ali nam ni bila dana možnost, da bi se bili enkrat za vselej iznebili vseh onih, ki izrabljajo našo dobrohotnost in nam delajo ovire pri doseganju našega cilja? Samo milanski socialisti so imeli toliko poguma, da so izjavili, da se morajo za svoje življenje zahvaliti nam, ki nismo hoteli, da bi se ob pričetku pohoda na Rim črne srajce omadeževale z italijansko kryjo. Toda naj nihče ne izrablja naše dobrohotnosti. Ne vprašujem se, če je bilo prav ali ne, da

se nisem posluževal onih sredstev. Povem z odkritostjo, ki se zdi brutalna, da imam korajzo, voljo in sredstva, v slučaju potrebe sedaj izvršiti ono izčišenje.

Italija in Jugoslavija

Kot italijanska politična javnost je imela tudi jugoslovanska v petek svoj važen dan. V Rimu je govoril kot v kratkem poročamo zgoraj Mussolini, v Beogradu je v poslanski zbornici podal svoje poročilo o zunanjepolitičnem položaju zunanjih minister Ninčič. Oba državnika sta se v svojih govorih dotaknila tudi razmerja med obema državama.

Mussolini je rekel: »Posebne važnosti so odnošaji med Italijo in Jugoslavijo. Reško vprašanje je dosedaj še vedno odprtlo in se bo reševalo na predstoječi konferenci paritetične komisije, ki se bo vršila v Rimu in upati je, da bo tu prišlo do popolne ureditve vseh vprašanj, ki se tičejo italijanskih odnošajev z Jugoslavijo.«

Ninčič je izjavil: »Med našimi sosedji zavzema Italija odlično mesto in zato je potrebno, da pride do sporazuma z Italijo zlasti v vseh gospodarskih vprašanjih. Kar se tiče določitve meja, se to vprašanje pravkar obravnava in zato minister za enkrat na more dati podrobnih pojasnil. Naši gospodarski interesi pa zahtevajo dobre odnošaje z Italijo. To isto uvedajo tudi italijanski politiki. Doselej smo sklenili z Italijo že več gospodarskih dogоворov in ti sklepi dokazujojo, da je bilo mnogo dobra volje na obeh straneh za vzpostavitev medsebojnih dobrih odnošajev. Zato je upanje opravičeno, da se bodo tudi pogajanja glede posebne trgovske pogodbe z Italijo končale ugodno.«

Na obeh straneh tedaj veliko upanja. Da bi se le vresničilo. Mi to prav iskreno želimo, ker privoščimo obema državama, da bi se mirno razvijali in pričakujemo, da bo tudi naš sedanji položaj postal znoslivejši, ko bodo med obema državama urejene razmere.

Slovenec — povsod uboga para.

V svojem govoru se je Ninčič dotaknil tudi razmerja med Avstrijo in Jugoslavijo ter je ugotovil: »Neugodno pa vpliva na razmerje obeh držav stališče Slovencev na Koroškem. Dočim uživajo Nemci v naši državi vse prostosti, imajo svoje sole in 70 svojih društev, tega o koroških Slovencih ne moremo trditi. Tako stanje je trajno nevzdržno.«

Italijanska vlada hoče Reko?

Po poročilih iz Beograda prinašamo naslednjo vest, za katere resničnost seveda ne jamčimo. Priobčujemo jo samo kot zanimiv dodatek k vprašanju, ki že tako dolgo razburja to in onstrani državne meje: Vlada se drži sicer zelo rezervirano glede italijansko-jugoslovanskih pogajanj v Rimu, vendar pa se v poučenih krogih govorji vedno odločnejše, da hoče italijanska vlada podati nove predloge glede Reke. O tej stvari so bile tudi že konference v zunanjem ministrstvu. **Italija hoče Reko anektirati.** Zato je potreba da se spremenijo dotične točke rapalske pogodbe in se ukine samostojnost reške države sporazumno med obema vladama. Kompenzacija

za aneksijo bi bila priklopitev Delte in Baroša k Jugoslaviji in odstop reških podobčin, v katerih je večina jugoslovenska. Politični krogi, ki imajo ozke zveze z vlado, menijo, da ne more biti govor o aneksiji, ker so rapalska pogodba in santamargeritske konvencije podpisane ter je že njimi zagotovljena neodvisnost reške samostojne države in pripadnost Delte in Baroša Jugoslaviji. **Delta in Baroš ne moreta služiti za nikako kompenzacijo.** Govori se dalje, da je bil naši delegaci v Rimu že stavljena predlog za aneksijo in se tam pričakujejo instrukcije iz Beograda. V političnih krogih se trdi, da bi naša vla-da zahtevala za Reko razven tega, kar ponuja Italija, še Zader z okolico.

Sv. stolica naj posreduje med Nemčijo in Francijo.

Angleški listi poročajo, da so vplivne osebe poizkušale Vatikan pridobiti za to, da bi posredoval glede Porurja med Francijo in Nemčijo. Te osebnosti so se pri tem sklicevale na to, da hoče Francija Porenje, kjer je središče nemškega katoličanstva, odtrgati od Nemčije. S tem bi bil katalištvu na Nemškem zadan smrtni udarec. Vatikan je posredovanje od-klonil z utemeljitvijo, da katoliška vera ni odvisna od zemljepisnih meja.

Pozor, kmetovalci!

Novi davek na zemljiški dohodek je za vse naše kmetsko ljudstvo tako zelo važen, da ga moramo od vseh strani proučiti in pojasniti, da se obvarujemo pred nepotrebljivo škodo. Finančno ministerstvo je priredilo za vsako pokrajino posebno tabelo, na kateri je izračunjen povprečni dohodek za hektar zemljišča, ki je različno visok z ozirom na kakovost (prvi, drugi ali tretji razred) kakor tudi lego zemljišča (v gorah, v brdih, v ravnini). Organizacija furlanskih veleposestnikov v Gorici je poskrbela za ponatis vzorcev in tabele za furlansko pokrajino kakor tudi navodil, kako naj se izvrši napoved. Prevod tabele in navodil je poskrbela za slovenski del dežele »Zupanska zveza«. Navodila in tabele so se radi raznih težkoč natisnila komaj v soboto zvečer. V prihodnji številki »Gor. Straže« bomo natančno poročali o teh tabelah. Na prvi pogled se nam zdijo čisti dohodki, ki jih znamuje tabela za furlansko pokrajino precej visoki, posebno pri vino-gradih in vrtih. Posebno pojasnilo bo potrebno tudi pri živini. Ko natančno (analitično) proučimo čisti dohodek za hektar zemljišča z ozirom na kakovost in lego zemljišča, povemo končno svojo sodbo. Svetujemo kmetom, tajnikom in drugim osebam, ki bodo izvrševali napovedi, da po možnosti počakajo četrtkove »Goriške Straže«, ki bo dala glede vporabe tabele potrebne nasvete.

Nezdrave in barbarske razmere na goriških sodnijah.

2.

Slovenec je prestal dobo suženjstva, podložništva in tlačanstva, mogoči so ga zatirali, toda govorili so mu vsaj v njegovem jeziku v tisočletju njegove tužne zgodovine. To pa, kar delajo sedaj mogoči na goriških sodnijah, prekaša vse barbarstvo minulih dob. Ljudje, ki so to zakrivili, tičajo v umobolnico ali kam drugam. Takih razmer ni mogoče dalje prenašati.

Ne vemo še, ali je tudi pisarnam in sodnim slugam prepovedano razumešti slovenske stranke, ki pridejo po čem vprašati na sodnijo, ali morajo tudi za to pripeljati seboj tolmača, — ali sme že sluga in pisarniški uradnik smatrati Slovenca za »mutca«, oziroma za osebo govorečo neračunaljiv jezik ali začenja ta »pravica« šele pri sodniku? Vloge zavračajo vse že pri vložnici, ne sprejmejo jih, naj bodo od odvetnika ali od preprostega kmetiča! Kaka vzpodbuda za zakotne pisače, ki bodo slovenskim ljudem sestavljali italijanske vloge, ki bi jih vsak kmetič prav lahko in pravilno sam sestavil v slovenščini!

Slovensko prebivalstvo plačuje z davki stroške za sodnike kakor vsi drugi državljanji — toda to zanje ni dovolj! Slovenec naj plačuje še poseben davek za tolmače, za prevajalce, zakotne pisače in razne druge pijačke. »Pred zakonom pa smo vsemi enaki« — se blesti napis v sodnih dvoranah!

Če mora biti sodnik gluhi že nasproti slovensko govorečemu človeku, češ da ta človek govoriti »nerazumljiv« jezik, mora pa še vse drugače nastopiti proti odvetniku, ki bi si drznil govoriti slovensko, — sodnik mu mora namreč vzeti besedo! Po zakonu pa sime sodnik vzeti besedo odvetniku le, »ako bi odvetnik motil razpravo ali zakrivil pri razpravi kako nesporobnost ali žalitev in ne bi odnehal kljub opominu«. Odvetnik torej, ki bi na goriških sodnijah govoril slovenski, bi »motil razpravo oziroma zakrivil nespodobnost oziroma žalitev«. Ali si je mogoče misliti kaj bolj gorostasnega?

Ni zakona, ni dekreta, ni naredbe ministrstva, da bi se moglo kaj takega opravičiti in vendar se to dogaja na podlagi nevidnih, nikdar objavljenih ukazov. Ljudje brez srca in resnosti se hočejo igrati z našim poštanjim ljudstvom.

Posebno neznosna postane stvar v slučajih, ko so stranke po zakonu

primorane vlagati spise na sodnijo, ker jih drugače zadene zakonita kazneni, na pr. zemljeknjične vloge za ureditev zemljeknjičnega stanja ali prijave registriranih zadrug. Dotične osebe ali zadruge vložijo spis v slovenščini, ker drugače ne znajo. Sodnija ne vzame spisa na znanje in dotične osebe oziroma zadruge kaznuje, kakor da niso storile svoje dolžnosti, torej jih kaznuje prav za prav rabi slovenskega jezika! V takih slučajih stranka ni le oškodovana, temveč jo v pravem pomeni besede kaznujejo. Zakaj? Radi rabi materinega, domačega jezika! Zavračanje zlasti zemljeknjičnih vlog zaradi jezika je pa še posebej v popolnem nasprotju z zemljeknjičnim zakonom, je pa tudi nad vse odurno, ker bo naš kmet smel pač obdelovati grudo, kjer so jo njegovi dedje in pradedje s krvavimi sragami napojili, smel se bo truditi in mučiti, ogromne davke plačevati tudi za sodnije, — toda v svojem jeziku ne bo smel več prosi, da se glede te njegove zemlje kaj vpiše v zemljiski knjigo. Tudi ime mu bodo spačili ti svetovni »filologi« v zasmeh njegovemu pravopisu. Njegovo ime ne bo več njegovo. Kako francosko ali japonsko ime pišejo pravilno po francoskem ali japonskem pravopisu, neštetim slovenskim imenom pa ne prizanesajo. Le-ta jih bodejo v oči, da jih pačjo, kar le morejo in sicer ne veden na isti način, ampak kakor se komu zlubi, kar ni le ponizevanje za slovensko stranko, temveč je lahko vsled neenakomerne pisave v raznih spisih provzročilo veliko sitnosti, zamude časa in stroškov. Tem ljudem niti elementarni princip nedotakljivosti imena, pravice do imena nedotakljiv! Ako hoče kak Koklič postati Cogli, Jež Jesi, Kos Cossi itd. ne moremo zabraniti, toda proti volji in brez volje prizadetih Slovencev, naj se imena ne premiinja, ker je to znamenje omejenosti, nevednosti, neumnosti in hudočnosti! In taki nevedneži in ozkosrčneži se pošiljajo za uradnike na naše sodnije!

**Sirite Naročajte
Berite „Goriško Stražo“.**

JULES VERNE:

ČRNA INDIJA
ROMAN.

Prosto poslovenil Z. Z.

XIII.

Nell v kotaži.

Dve uri pozneje sta prišla Harry, kateri se ni tako kmalu zopet zavedel in nenavadno slabotni otrok s pomočjo Jacka Ryana in njegovih tovaršev v kotažo. Starem nadplezalcu so pripovedovali o predstoječem dogodu, Madge pa se je ubogega bitja, ki ga je rešil njen sin, oklenila z največjo skrbljivostjo. Harry je mislil, da je iz brezdana prinesel otroka. Toda najdenka pa je bila šestnajstletna deklica. Njene oči so bile blodeče in zaledene, lice, upadlo, obraz, ki se gaše ni dotaknila dnevna svetloba, je bil bele barve, postava nežna in mala: vse to je povzročilo, da je bila deklica nekam tuja in prikupljiva. Jack Ryan jo je opravičeno primerjal z nadnaravnim bitjem. Ali je bil vzrok posebna okoliščina nenavadnega kra-

ja, kjer je doslej živila mlada deklica, da se je zdedo, da to bitje le na pol pripada človeškemu rodu? Izraz v obrazu je bil nekaj posebnega. Očesca, ki so jih svetiljke v kotaži utrujevale, so gledala začudeno in boječa, kot da bi se jim zdedo vse novo. Stara Škotinja je deklici govorila nekaj prijaznih besed, ta pa je bila, kot da se je prebudila iz večletnega spanja.

»Kako ti je ime, dete moje?« jo je vprašala.

»Nell«, je odgovorila deklica.

»Ali ti kaj manjka, Nell?« jo je Madge spet poprašala.

»Lačna sem!« je Nell odvrnila. »ože od... do... nisem ničesar použila.«

Že iz teh par besed se je dalo posneti, da Nell ni bila vajena govoriti. Njeno narečje je bilo staro galsko, ki so ga često posluževali tudi Simon Ford in njegovi.

Madge je mladi deklici prinesla nekaj hrane, kajti Nell je bila skrajno izstradana. Od tedaj je prišla na dno onega rova? Nihče ni tega vedel.

»Koliko let si bila tam doli, hčerkat!« jo je vprašala Madge. Nell ni odgovo-

DNEVNE VESTI.

Vojaska diktatura na Bolgarskem?

Iz Bolgarije prihajajo se nepotrijene vesti, da so opozicionalne stranke, ki so bile nasprotne vladi voditelja Bolgarskih kmetov Stambulinskega, kateri ima v državnem zboru veliko večino, s pomočjo vojašta povzročile državni preobrat. V noči od petka na soboto so baje vojaški oddelki v Sofiji zasedli ministarsko predsedstvo in razna druga ministrstva. Vsi dosedanji ministri s Stambulinskim vred so po teh vrestih zaprti. Tudi vojašta na dejeli odobruje korak, ki ga je napravilo vojašto v glavnem mestu. V Sofiji je proglašeno obseđno stanje, do krvoprelijta pa ni prišlo. Vodstvo vlade je prevzel prof. Cankov, ki je bil eden glavnih voditeljev opozicije. Bil je svojcas velik prijatelj Stambulinskega, pa se je pozneje prelevil v njegovega najodločnejšega nasprotnika.

Ce so te vesti resnične bi lahko imelo usodne posledice za razmere na Balkanu. Stambulinsky je bil naklonjen sporazumu med Bolgarijo in Jugoslavijo in se je v tem oziru tudi mnogokrat izpostavil. Njegov padec bi najbrže pomenil spremembu te politike med obema sosednjima jugoslovanskima državama.

«Lavoratore».

glavno glasilo komunistov v Trstu, je vrla ustavila zaradi ostrega pisanja proti sedanji vladi. Tako so komunisti oropani svojega najboljšega člana v Italiji.

345 roparjev v Siciliji vjetih.

Pokrajina Caltanissetta v Siciliji je bila že dalje časa sem pozorišče raznih roparskih napadov. Najnevarnejša banda je bila ona, katero je vodil neki Malboggia. Bila je prava siba božja za vse prebivalstvo. Zdaj se je posrečilo orožnikom, da so celo nevarno krdelo zajeli. Po budem boju so se roparji vdali. Vjetih je bilo 345 roparjev.

Prav prijazne razmere morajo vladati v solnčni Siciliji.

Zopet bodo govorili

v Trstu na prefekturi o izsušenju močvirnatega sveta pri Tržiču in sicer tedaj, ko pride Sardi, podminister za javna dela v Trst. Kdor mnogo govoril...

Muzika v Trstu.

«Piccolo» in «Piccolo della Sera» sta otvorila javni razgovor, zakaj ljudstvo v Trstu ne obiskuje koncertov in se nahajajo vsi muzikanti v krizi. Od več kot sto odgovorov je bil eden tudi tak: Ni denarja, odprite ladjedelnice, to muziko si ljudstvo želi!

Enolirski papirnat bankovci

so se vedno v prometu in se jih mora sprejemati.

Po sedmih letih

ujemništva se je vrnil Alfonso Pataro iz Tolmeča. V nedeljo je prisel na županstvo in dejal: »Prišel sem se javiti, zdaj pa grem na pokopališče zbrisati svoje ime s spominske plošče.«

Čudno postopek ranjencev.

«Corriere della Sera», znani milanski svetovni list, nju posebno naklonjen fašizmu. V milanskem občinskom svetu se zato fašisti predlagali, da naj se izrednega lista ne zaupnica. Drugi stranke so se temu p redlogu uprle, toda ker se je entil pritisk iz Rima, je bil konečno le sprejet «Corriere» pravi, da ta sklep ne pomenja poniranja za list, temveč za samostojnost mestne uprave. Bo najbrže držalo!

Vzorne občinske volitve

se bodo vrsile v Saini Vito na Tilmentu. Ljudska stranka je izdala proglašenje: »Z ozirom na dejstvo, da je volivcem v tej občini absolutno v zeta vsaka svoboda in celo svoboda, da bi se pri volitvah vzdržali se ljudska stranka kot takša odpovednje vsaki udeležbi in roti občinstva, naj poskrbe, da bo vsaj v bočnosti omogočena volivna svoboda. Zivela državica, kjer je ta svobodica.

Pozor pred ponarejenim denarjem!

Vedno pogosteje se dogajajo slučaji, da so naši ljudje težko oškodovani, ker jim zna kakšen prefrigan slepar vrinil ponarejene bankovce. Brezdomno, da še ni vsak slepar, ki ima kakšen ponarejen bankovec, ker je tudi on komu nasedel vendar pa bodite zlasti pri večjih bankovcih zelo previdni!

Cerkvenim oskrbništvom

Vsem oskrbništvom je znano kakšne važnosti so kr. odloki z dne 1. sept. 1920, 5. okt. 1921 in okrožnica Gen. Civ. Kom. z dne 10. aprila, na podlagi katerih si lahko oskrbništva obnovijo cerkev v lastni režiji in vsakemu je tudi lahko jasen odpor vladnega obnovitvenega urada proti temu, vsled česar se poslužuje in vpliva z vsemi sredstvi, da bi oskrbništva oddala obnovitev cerkva njemu in to tembolj sedaj, ker zapade njih rok 10. julija t. l.

Zadruga cerkva, uvažajoč važnost momenta, je sklenila sklicati občinski zbor dne 21. tega meseca, na katerem se bo razum drugih točk razmotrivalo tudi to važno vprašanje. Zato naj cerkvena oskrbništva ne napravijo nobenega koraka in naj ne podpisujejo nikomur, dokler se ta zadeva ne reši skupno, ker bi si v nasprotnem slučaju morale pripisati posledice samin sebi.

du mladega moža tako mile oči, postale sedaj čudno žive.

»Ubog otrok je še preslab, da pi nam odgovarjal«, je dejala Madge, ki je zopet položila mlado deklico na posteljo, »nekoliko počitka in potem nekaj hrane in pijače in spet bočila. Pridita Simon in ti Harry in vsi druži pustimo jo naj mirno spi dalje.«

Na Madgin svet so deklico pustili samo in kmalu nato je Nell trdnospala. Ta nenavadno izredni dogodek je vzbudil največje zanimanje najprej v premogovniku, nato v Stirlinski grofiji in slednji v celiem združenem kraljestvu. O Nelli so se začele širiti najčudnejše govorice. Nehtote je prisla deklica v modo. Vražarski ljudje so zdaj imeli nov povod in podlagi za svoje pravljice. Popolnoma so bili preverjeni, da je Nell dobrorodna aberfoylska vila, kakor se je tudi Jack Ryan izrazil napram svojemu prijatelju Harryju.

Op. ur.: Ker je začetek XIII. po glavja po pomoti prišel v št. 26 in ga sedaj ko je pravilno na vrsti, pa je pojavil strah. Njen pri pogledu priobčujemo.

Kaj je novega na deželi

RHEMBERK.

Po naši vasi in v okolici vlada v zadnjem času veliko razburjenje radi raznih zavarovanj. Opozorjam na »Poslano« v današnjem listu.

RENČE.

Prepozno za zadnjo številko smo dobili iz Renč dopis, v katerem se sporoča, da se je včeraj 10. t. m. zaključila strokovno-nadaljevalna šola za zidarje za leto 1922/23. Slovesnost se je vršila ob 10 uri z nagovorom predsednika kuratorija, poročilom voditelja, obdarovanjem učencev i. t. d. Ob tej priliki so bili razstavljeni tudi izdelki učencev, da so si jih ogledali občinarji in prijatelji obrtnega šolstva. Uverjeni smo, da je tudi letos kakor že prejšnja leta, pokazala nadaljevalna šola lep napredek.

LEVPA.

(Šolska prireditve.) Pred kratkim smo poročali, da v naši vasi vse prosvetno delo spi. Da dobro ime naše vasi vsaj nekoliko popravimo, sprejmite v Vaš cenj. list kratko poročilo o šolski slavnosti, ki se je vršila zadnjo nedeljo 3. t. m.: Kakor se je vdala naša odrašena mladina popolnemu mrtvilu, tako se naši šolski otroci pridno gibljejo in so dosegli s svojim nastopom prav lep uspeh. Največ zaslug za to si je pridobil naš šolski voditelj. Učil je otroke, ki so deklamirali, peli in igrali ter je tudi sam naslikal oder z več spremembami. Vsa čast mu! Udeležba je bila dobra. Prišli so domačini in tudi gostje iz okoliških vasi. Da ni bila vdeležba še večja, je nekoliko zakrivil dež, ki se je vlij dobro uro pred pričetkom prireditve.

AVBER.

Poročati moram naši javnosti prav žalostne novice. Naša mladina »preduje« in ne zaostaja prav nič za ono v ostalih vasicah. V plesu jih pa je nadkriljuje, saj pleše v petek in svetek. Tudi velik praznik ji pride prav. Tako so plesali na praznik Sv. Reš. Telesa ter na ta način proslavili dan Najsvetejšega. Divjanje je končalo pozno v noč. Mladina, kam jadraš? Se ne spominjaš, kaj je ta dan? Ali ne veš kako je nastalo Vrbsko jezero? Vedi, da je mož, ki je nosil sodček na rami, še živ! Mladina vedi, da je praznik Sv. R. Telesa v ravno tisti vrsti kot Vel. Nedelja. Tam na Vrbskem jezeru so plesali in možiček je napravil konec njihovim hudobijam. In kaj bi bilo, ako bi prišel isti mož s sodčkom, na rami v vašo družbo? Stariši! Kaj nič več ne ukazete svojim otrokom? Ste li bili obveščeni, da mladina pleše in zakaj niste tega preprečili? Možje, kje ste? Je še kateri v občini. Pokažite se vendar, da nosite še klobuk na glavi!

BENEŠKA SLOVENIJA.

Prihodnjega septembra bo v Vidmu velik Evharističen shod s slovensko procesijo. Dotod se prirejajo tridnevne po vseh duhovnjah in Evharistični shodi s procesijami po vseh okrajih širne nadškofije.

Za Beneško Slovenijo se bo vršil tak shod v nedeljo 17. junija. Priprave, ki se delajo v ta namen, dajo predvideti, da shod bo presegel vse shode, ki so se do sedaj vršili v nadškofijski. Procesija z Najsvetejšim bo res nekaj posebnega: Sam prevz. nadškof videnski ponese Najsvetejše na umetno okrašenem vozu, v katerega bo zapreženih šest belih konj. Po slovenski procesiji, ki začne ob osmih zjutraj in bo trajala črez dve uri, bo pontifikalna sv. maša. Ta dan bo gočovo spravil v Šempeter vse beneške Slovence, ker njih ljubezen do Najsvetejšega je dobro znana po vsej škofijski.

TRNOVO pri Kobaridu.

Videli smo v nedeljo 3. t. m., da ima tudi naša mladina dosti uma in veselja za prosvetno delo in da tudi na Trnovem nismo zaspali kot je marsikateri mislil. Pod vodstvom g. učitelja je naša mladina priredila igro dvodejanko »Zaklad« z deklama-

cijo in petjem. Petje se je po zaslugu gosp. F. Trebše, org. iz Srpenice, prav dobro obneslo, ravnotako igra. Vsi igralci so vlogi dobro pogodili, najbolje pa Hanica in Gašperon; ta poslednji je malo preveč tiho govoril. Drugič naj nekateri igralci opustijo preveč izražen domači naglas potem bo še boljše. Zahvala gre gosp. učitelju in vsem igralcem, da so nudili domačinom dobro in koristno zabavo. Le tako naprej!

GOSPODARSTVO.

Vničujoče delo nevihte in toče.

Zadnjič smo kratko poročali o groznom razdejanju, ki ga je povzročila toča v nekaterih delih goriške okolice. Povedali smo, kako je v nekaterih delih Moše, Vipolž, Števerjana, potem v Oslavju, Podsabotinu, Št. Mavru, Solkanu in Krombergu vničila skoro docela vse poljske pridelke. Nadaljnja poročila, ki smo jih prejeli, pa kažejo v veliko obupnejši luči katastrofo, ki je zadela nekatere naše občine. Po nekaterih krajih je klestila toča kar tri dni in je dobesedno sesekala vse poljske pridelke, tako da nesrečni kmetovalci letos ne bodo imeli sploh nikake letine.

Iz trnovske planote nam poročajo: »Pri nas je gospodarila toča z nevihto trikrat. Predzadnjo soboto nas je obiskala prvič, toda ni napravila posebne škode. Drugič smo jo imeli zadnji pondeljek predpoldne. Najprvo je padala z dežjem, potem pa suha. Razmesarila je naša polja, da je bilo grozno jih pogledati in se je kmetovalcu srce krčilo od žalosti. Kolikor ji je še ostalo strašnega dela, ga je dovršila zadnji četrtek popoldne. Razbila in sesekala v tla je vse naše poljske pridelke, ki so tako lepo kazali. Trava, krompir, kapus, sadje in vse drugo: vse je vničeno. Polje izgleda takor da bi bila divjala preko njega najljutejša vojna. Najtežje prizadete so vasi: Trnovo, Ravnica, Sv. Mihael, Banjšice, Lokve in Zagorje. Pomagajte, kajti nimamo ne sredstev in ne bomo imeli letos nikakih pridelkov!«

Tako poročilo! Imeli smo tudi priliko govoriti z nekim boljšim posestnikom iz teh nesrečnih krajev. S solzami v očeh nam je pripovedoval, kako je strašno neurje v par urah ugonobilo vse njihove upe in nadter zbilje in pomandralo vso polja in travnike. »Najlažje bi se razjokal,« je rekel, »če pomislim kakšen strašen udarec me je zadel. Toliko sem se trudil, toliko sem imel stroškov in sedaj ne morem računati na nikake pridelke. Da preživim sebe in družino, bom moral vse življenske potrebskine kupovati in sredstev ni.«

Res obupen, pretresljiv položaj ubogega kmeta. Koliko muke in koliko znoja ga je stalo, da je obnovil svoje po vojni razkopano zemljišče.

Potem je prišla nanj suša zadnjih let.

In sedaj pa to porazno neurje!

Nič čudnega, če ljudje prestrašeno gledajo v bodočnost in se jih loteva popolna apatija. Oprijemljejo se še na edino upanje, da jim bo država ali katero drugo pristojno oblastvo prisločilo na pomoč v teh težkih urah.

Tudi mi pozivamo naše poslance in druge merodajne kroge, da čimprej vkrenejo vse potrebno, da se rešijo nesrečni posestniki gladu in najtemnejše bede, ki jim grozita.

Vojna odškodnina.

V vprašanju vojne odškodnine, ki je gleda nakazila predujmov še vedno nejasno, skušamo dobiti kolikor mogoče za vsako številko od najbolj poučenih krogov natančna pojasnila, kako je vsakokratni položaj in kako

vse so izgledi letosne zetve povoljni, kakor si le moremo zeleti. Zaradi tega so vse vesti o toči, suši in drugih vremenskih nezgodah neresnične. Za sedaj se more ugotoviti, da so poljski pridelki zelo napredovali. Koruza se razvija zelo dobro, posebno pa ječmen, ki je v nekaterih krajih Južne Srbije že zrel. Mnogo se racuna tudi s pšenico, ki uspeva zelo dobro in dozoreva. Iz vsega tega se da sklepati, da bo letosna letina zelo dobro uplivala na gospodarske razmere v naši državi, posebno pa na izboljšanje našega dinarja. Za našo zetev se zanima zelo inozemstvo. Še pred nekaj meseci se je mnogo tuhij konzulatov obrnilo do poljedelskega ministra s prošnjo za podatke o stanju posetve in o izgledih letosne letine.

Češkoslov. trgovinski minister v Trstu.

Ceškoslovaški trgovinski minister Novak je došpel v Trst, da si ogleda pristaniške naprave in da ogleda tudi druga pristanišča na Jadranu. Tržaški Lloyd je minister dal posebno ladjo na razpolago, na kateri bo potoval v Zader, Šibenik in Dubrovnik. »L'Era Nuova« posveča ob prilikah tega obiska daljši članek problemu tržaškega pristanišča in ugotavlja, da se vrši ljuta borba med Trstom in Hamburgom. Ta borba ugodno izpade za Trst, če bo Češkoslovaška republika uravnala svojo uvozne in izvozne politiko v pravcu Trsta.

VALUTA.

Pariz 181.10: Švica 386.50; London 99.35; New York —; Nemčija 0.0275; Bukarešt 10.75; Belgija 119.10; Špansko 324.50; Dunaj 0.035; Praga 64.25; Budimpešta 0.42.

MESTNE NOVICE.

Policijnska ura.

Ko je bila razglašena nova policijnska ura, po kateri so bili razdeljeni gostilniški in slični obrati v tri kategorije, smo povdarili, da je ta razvrstitev neprimerna, ker nudi priliko, da se meri z dvojnim merilom. Naša napoved se je vresničila. Če pregledamo sedaj veljavno policijnsko uru za posamezne lokale, opazimo, da se je postopalo pri določitvi zelo — po prijateljih. Skoro vsemi obrati, ki smejo imeti odprt do polnoči, so v rokah — nadomačinov. So lokalni, ki imajo prenočišča, pa morajo zapirati ob desetih, med tem ko so restavracije brez vsega drugega in tudi — brez gostov, odprte do polnoči. Tudi za naše voznike iz hribov, ki prihajajo sedaj v vročini z zaklano živino zelo pozno v mesto, ni nič preskrbljeno. Ali si hoče oblastvo s takim postopanjem prizoriti naklonjenost Goričanov?

Slabo poplašana ljubeznivost.

V stanovanju neke Frančiske Zanchella, via Camposanto, je prenočeval neki Bassi Attilio. Pred dnevi pa je opazila ljubezniva Frančiska, da ji je z Bassijem zmanjkala tudi denarnica s 300 lirami. Seveda ga je naznanila karabinerjem in je bil nevljudni gostažretiran.

Kako bo s slovenščino na goriški sodniji?

Poročali smo zadnjič, da je justični minister določil, da se morajo gledati pritožbi, ki smo jih dvignili goriški Slovenci in tirolski Nemci radi rabe našega materinega jezika na sodiščih, vrsiti poizvedbe na licu mesta. Zagotovil je, da odpolje v prizadete kraje višega sodnega uradnika, ki bo proučil razme

predsednik kasacijskega dvora v Rimu Biscaro. Sicer se nimamo točnih poročil o vzrokih njegovega prihoda k nam, vendar bo skoro gotovo v zvezi z zgorajnimi navedbami. Upamo, da se je uveril o nekulturnih in vnebokričečih krivicah, ki se nam gode na sodnijah ter da bo justični minister Oviglio na podlagi njegovega poročila izdal odredbe, ki bodo vredne svobodoljubne Italije.

Ploha.

V soboto zvečer je tukajšnji »dramatični krožek« vprizoril hrvaško saloigro »Ploha.« Obisk je bil še povoljen. Igralci in igralke so dobro rešili nelahke vloge. Smeha je bilo tudi v oblici. Opozorili bi samo, da je drama vzeta iz kmetskega življenja in tega je bilo na odru bolj malo.

Za revne otroke.

»Učiteljsko društvo v Gorici« se je z vso vnemo lotilo vprašanja kako nuditi stevilnim revnim tržaškim solskim otrokom primerno oskrbo čez pocitnice. Do sedaj se mu je posrečilo dobiti za približno 100 otrok preskrbo med našim ljudstvom na deželi. Potreba pa s tem še ni krita in je pomožna akcija, kakor cajemo, še vedno v teku.

Umrl

je v petek 8. t. m. odv. dr. Pajer, sin nekdanjega goriškega deželnega glavarja. V goriški politični javnosti ni igral nobene vloge in se je v tem povsem razlikoval od svojega pokojnega očeta. Po preobratu je bil deloma tudi referent na dež. hip. zavodu; odtod ga bodo nekateri naših ljudi poznali.

Sestanek voditeljev Marijinih družb bo v Gorici prihodnji četrtek, dne 14. t. m. ob 10. uri. Zaradi poprav v nadškofijskemu Dvorcu bomo zborovali v prostorih Corso G. Verdi 37. Vabljeni so vsi č. sobratje duhovniki, četudi morda še nimajo v svojih duhovnjah ustanovljenih Mar. Družb.

Škofijsko vodstvo Mar. Družb.

Vozni red železnic veljaven od 1. junija

Podbrde — Gorica — Trst.

Podbrdo odh.	—	5.05	9.20	11.21	16.40	20.59
Hudajužna	—	5.19	11.34	16.54		
Grahovo	—	5.35	11.50	17.10		
Podmelec	—	5.45	12.00	17.20		
S. Lucija Tol.	—	6.10	9.49	12.30	17.55	21.23
Avče	—	6.33	12.44	18.10		
Kanal	—	6.44	10.08	12.54	18.21	
Plave	—	6.54	13.05	18.38		
Gorica N.	5.20	7.26	10.33	13.27	19.05	22.99

Št. Peter	5.29	13.35	19.13			
Volčjadraga	5.37	13.43	19.20			
Prvačina	5.50	11.00	13.54	19.30	22.29	
Rihemberg	6.05		14.10	19.45		
St. Danjel	6.33	11.29	14.34	20.07		
Dut-Skopo	6.43		14.46	20.17		
Repentabor	6.57		15.01	20.21		
Općine	7.06	11.56	15.10	20.39	23.19	
Trst D. P.	7.45	12.25	15.45	21.15	23.46	
Trst — Gorica — Podbrdo.						
Trst D. P. odh.	5.35	6.10	11.05	16.30	17.25	
Općine	6.07	7.04	11.53	17.01	18.15	
Repentabor		7.14	12.07		18.25	
Dutovlje-Skopo		7.24	12.16		18.34	
St. Danjel		7.35	12.27	17.28	18.45	
Rihemberg		7.49	12.40		18.58	
Prvačina	6.52	8.01	12.52	17.49	19.11	
Volčjadraga		8.09	13.00		19.22	
Št. Peter		8.19	13.10		19.31	
Gorica Nord		7.21	8.31	13.23	18.17	19.43

Plave		8.55	13.44		20.07	
Kanal		9.08	13.54	18.47	20.17	
Avče		9.18	14.05		20.28	
Sv. Luc-Tolmin	8.12	9.45	14.38	19.12	21.01	
Podmelec		10.01	14.53		21.15	
Grahovo		10.11	15.03		21.23	
Hudajužna		10.35	15.27		21.41	
Podbrdo		8.50	10.50	15.42	19.50	21.56

Gorica — Ajdovščina.

Gorica J. P.	odh.	7.15	13.40	18.35	19.25	
Št. Peter		7.29	13.52	18.46	19.37	
Volčjadraga		7.41	14.03		19.48	
Prvačina	doh.	7.49	14.11		19.55	

Dornberg		odh.	8.05	14.16		20.—
Batuje			8.13	14.24		20.08
Kamnje			8.25	14.36		20.20
Debravljje			8.37	14.48		20.32
Sv. Križ-Cesta			8.48	14.59		20.43
Ajdovščina			8.56	15.07		20.51
			9.05	15.17		21.—

Ajdovščina — Gorica.						
Ajdovščina	odh.	4.45	*	11.10	16.15	
Sv. Križ-Cesta		4.55		11.25	16.25	
Dobravljje		5.02		11.32	16.32	
Kamnje		5.11		11.41	16.41	
Batuje		5.23		11.54	16.53	
Dornberg		5.37		12.06	17.07	
Prvačina	doh.	5.42		12.11	17.12	

Volčjadraga		odh.	5.46	12.13	17.17	
Št. Peter			5.54	12.35	17.35	
Gorica J. P.			6.08	7.39	12.47	17.39
			6.17	7.48	12.56	17.48

VIDEM	GORICA	TRST				
Odh.	Odh.	Doh.				
5.25	6.28	8.15				
8.00	8.59	10.45				
10.10	11.19	12.40				
14.00	15.09	16.55				
*) 17.30	18.35	—				
19.55	21.01	22.55				

TRST	GORICA	VIDEM				
Odh.	Odh.	Doh.				
—	*) 5.56	7.00				
6.05	8.00	9.00				
9.40	11.36	12.35				
13.10	14.57	15.45				
16.40	18.17	19.35				
18.00	20.01	21.05				

*) Ob nedeljah ne vozi.

Društvene vesti.

Vipolže, »Društvo Vrtec«, priredi v nedeljo dne 17. junija ob 3. uri pop. na senčnatem dvorišču starega gradu veselico s sledečim vsporedom: 1. Vodopivec: »Naročilo«, (petje). 2. Deklamacija. 3. Volc: »Na dan sodbe žaloigra v 3 dej. 4. Medved: »Nazaj v planinski raj« (petje). 5. D. Vodopivec: »Zamorec« burka 1 dej. 6. Vodopivec: »O večerni ura« (petje). 7. Srečolov in Šaljiva pošta. — Vljudno vabi odbor.

V slučaju dežja, nedeljo pozneje.

DAROVJ.

Za Alojzijeviče: vlč. g. Janko Pišot nabral med čč. gg. sobrati na konferenci v Budanjah 120. — L; sl. hranilnica in posojilnica v Mirnu daruje 50. — L; sl. sl. županstvo Sv. Križ 50. — L; svatje ob prili poroke g. Marije Blažko (Ajdovščina št. 1) nabrali 20. — L. Vsem: Bog plačaj!

Gospodnje Vam to volja:

Ostanite pri domačem blagu in zahtavajte pri trgovcu le testenine

„PEKATETE“

So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

POZOR!**na staro slovensko tvrdko**

Razprodajam pohištvo po tako znižanih cenah in sicer Omare . . . od 200 lir naprej posteljnake . . . 90 vzmeti (šuste) . . . 70 blazine . . . 60 kompletne spalnice